

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 1. Historica recentis Siciliae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

NEA- NESIS, vel Nessis: *Nisita*, aliter *Nisari*, quæ celebratur
 Asparagis suis: portum habet, & arcem quam exci-
 tavit Dux Amalphitanus; sita est in finit. Puteolano.
 POLI- CAPREÆ: *Capri*, octo millium ambitus cum ciuitate cog-
 nomine, cuius Episcopus Capritanus dicitur: eius
 T A- reditus ex Coturnicibus desumitur, quæ hic bis in
 anno incredibili copiâ capiuntur, seu dum fugiunt
 NI. hyemem, seu dum ver exquirunt. Hinc quoque olei
 plurimum & ferici euêhitur.
 GALLO, & SANPIETRO, olim *Sirensæ*, quinque milli-
 bus à Capreis, vno à continente milliarlo distat, scopu-
 puli verius quam Insulæ.

CAPVT VIII.

De Sicilia, & Insulis ei adiacentibus.

§. I. Historica recentis Siciliae.

NVM. I. Nomen Siciliae.

NOMEN antiquum nihil immutatum est, immo Siciliae no-
 men in vniuersum Regnum Neapolitanum propagatum est,
 quod dictum Siciliae Regnum cis Pharum, cum Sicilia ipsa dicta
 sit Regnum Siciliae trans Pharum. Non inficior tamen has appella-
 tiones plerumque mutatas esse, & Siciliam Regnum Siciliae cis
 Pharum, Regnum Neapolitanum Regnum Siciliae trans Pharum
 nuncupatum esse, prout à scriptoribus Siculis, aut Neapolitanis,
 hæc vox usurpata est. PHARVS porrò turris est obiecta Messanæ,
 quæ excitata est, vbi quondam Carybdis erat vortex, nunc *Faro*
 à quâ & Promontorium vicinum nomen habet, olim *Pelorum*,
 nunc *Cabodi Faro*.

Partes eius Insulæ vallium nomina habent, & duo quidem
 difficultate carent NETO & MAZARA; dicuntur enim ab vrbi-
 bus, vt nemo nescit; tertia autem DEMONA, vel DEMINI no-
 minatur Latine *Nemorensis*, quare aliquando & dicitur *valli di*
Nemore; videlicet inquit Fazellus lib. decimo prioris Decadis cap.
 I. vox hæc *Demini* significat *Nemus*, & huic opinioni ipse subscri-

bit lubentiùs. Apud eundem quidam sic dictam volunt ob montes excelsos, quibus toti Siciliæ videretur *dominari*. Sed eos irridet qui confugiunt ad Dæmonas quorum sedes Æthnæus Crater, Addit idem Fazellus hanc vocem *Demonia*, fortè Sarracenicam esse, cuius vim se fatetur ignorare.

N V M. 2. *Quantitas Siciliæ secundum recentiores.*

RECTE obseruat Cluuerius, in miliaribus recentibus Siciliæ nunc magnam diuersitatem esse, quam ipse dimensus totam hanc Insulam accuratè expertus est: & à Messana per Panormum & Lilybæum ad Agrigentum paulò minora esse ius, quæ ab Agrigento ad Pachynum & Messanam ducuntur; hæc autem Neapolitanis æqualia, illa Latinis & Tuscis; qua de re moneri debuisti.

Mensura Noua Siciliæ.

LATVS BOREALE, { Aretio, *Ducenta sexaginta duo M. P.*
à Capo di Farò, ad } Fazello, *Ducenta octoginta & vnum M. P.*
Capo di Coco. } Cluuerio, *Ducenta quinquagintaquinque M. P.*

LATVS AVSTRALE, { Aretio, *Ducenta quatuor M. P.*
à Capo Coco, ad Capo } Fazello, *Centum octoginta quatuor M. P.*
Passaro. } Cluuerio, *Centum nonaginta M. P.*

LATVS ORIENTALE, { Aretio, *Centum quinquaginta M. P.*
à Capo Passaro, ad } Fazello, *Centum sexaginta M. P.*
Capo di Faro. } Cluuerio, *Centum quinquaginta quatuor M. P.*

AMBITVS { Aretio, *Quingenta sexdecim M. P.*
TOTIVS } Fazello, *Sexcenta viginti quatuor M. P.*
INSVLÆ. } Cluuerio, *Quingenta nonaginta nouem M. P. vel ut ait ipse sexcenta.*

N V M. 3. *Qualitas Siciliæ recentis.*

QVAM sit frumenti ferax in præsentia id maximè docet, quod in quibusdam locis grana singula proiecta in terram centum reddant. Fertilissima sunt valles *Neto*, & *Mazara*, amcenior & arboribus meliùs confita *Demonia*. Quæ sint eius pascua, & quàm læta,

videbimus in Admirandis. Vbiq̄ue bombyces facillè aluntur, quare hinc serici copia ingens effertur.

Sal non tantùm ad littus hîc congelatur, sed ad Ennam fossile excinditur. Hinc quoque vinum copiosum & multiplex educitur; olei amphoræ propè infinitæ; mel exquisitissimum, quod olim Hyblæum, & magni nominis. Balneis quoque calidis abundat in plerisque locis. Vniuersa ora piscibus scatet; sed inter cæteros magni sunt anguillæ quæ capiuntur ad Pharam. In oram Borealem se thynni immittunt, & piscationem hîc efficiunt luculentam. Capitur hîc quoque piscis Xiphias dictus, quem nos Imperatorem appellamus, saporis exquisitissimi. Metallica habet auri, argenti, ferri, aluminis, sulphuris, atramenti futorij, & nitri, quod hîc acerrimum & optimum.

N V M. 4. *Mores recentes Siculorum.*

DISERTI sunt omnes Siculi, faceti, callidi, sed iniuriæ supra modum impatientes, & irritati non facillè placari possunt, atque sibi illatum dedecus serius aut ocyùs vlciscuntur.

Libertatis peramantes sunt, neque *privilegia* sua, vt vocant facillè tolli, aut imminui sinunt.

Messanæ multi ludi Equestres celebrantur, Equites autem, vulgò Stellæ dicti, Epiphaniorum diem magna celebritate, & pompâ tranfigunt.

Olim sponsus & sponsa non copulabantur matrimonio, nisi alter illorum morti proximus esset, verùm id Ecclesiæ legibus seuerissimis hodie vetitum est.

Olim quoque mortuis Regibus omnes atrati procedebant in publicum diebustribus, mulieres passis crinibus, & sacco amictæ clamoribus inconditis lymphaticæ per vrbes discurrebant; sed hæc quoque consuetudo evanuit.

N V M. 5. *Merces Sicilia.*

FRUMENTA hinc plurima efferuntur. *Serici* ex bombycibus, ab vnâ vrbe Messanæ quotannis educuntur, supra septingentas sarcinæ, 700. *Balles de soye*. Certè nundinæ Messanenses dicuntur afferre Siculis ex serico, & arte factis solidum auri millionem. Ac-

cerfuntur quoque inde vina, oleum, faccarum, herbæ medicæ ad conficienda pharmaca. Tapetes quoque maximè ex corio deaurato hinc allati magni fiunt in Europâ. Sulphur & nitrum diligenter feruatur ab Hispanis ad puluerem nitratum, ex iis enim confectus puluis tormentarius potentior est.

NVM. 6. *Politia recens Siciliæ.*

REX Hispaniæ huius Infulæ se Principem vocat, non tantùm in temporalibus, vt aiunt, sed etiam in spiritualibus; quare si hic Sacerdos ad Pontificem appellaret multaretur: ideoque qui libelli offeruntur sæculari iudici (vocant hunc Magistratum *Monarchiæ Spiritualiſ Indicem*, seu *Inquiſtorem*) inferibuntur Beatissimo patri, & ab Episcopo ad hunc iudicem prouocatur. Videlicet Reges Siciliæ se dicunt legatos natos à latere, ideoque sibi ius arrogat puniendi, absoluendi, excommunicandi Clericos etiam Cardinales: vno verbo sibi tribuunt omnia quæ inuasit Henricus VIII. nisi quod hæc habere se à Summo Pontifice profitentur. Impugnauit Cardinalis Baronius Tomo XI. ius istud, contenditque Bullam quam ferunt concessam ab Urbano II. Rogerio Regi, extendi tantùm ad hunc Rogerium, & eius filium, & toties reuocatam esse, quoties regnum in nouam familiam transit: ideò feuerissimè interdictum ne Tomus ille Baronij in Sicilia, & regno Neapolitano legatur, aut retineatur.

In temporalibus autem administratur hoc regnum à Prorege, Admiralio, Comite Stabuli, Cancellario, Seneschallo, Quæstore, Conseruatore, Portuum magistro quem *Portulauo* vocant, Protonotario, Magistro secreti, & Magistro Iurato, ex quibus, si hunc vltimum excipias, consilium Regium constituitur.

Hic etiam Curia triplex, Magna Curia, Sacra-conſcientia quæ est appellationum, & Curia Patrimonij seu Dominij.

Messana, & Panormus ad instar Rerumpublicarum ferè administrantur; licet Messanæ degat secundus à Prorege Magistratus vulgò dictus *Stradigo di Messina*, qui illustrissimus appellatur, & triginta hastatos *Hallebardiers* corporis sui stipatores habet.

Commemoratur & in Sicilia status qui ex tribus corporibus (*Brachia* vocant) conficitur, ex *Ecclesiastico* videlicet, Episcopis, *Archimandritâ* Messanæ, Abbatibus, &c. ex *Militari*, hoc est nobi-

libus qui Insulam tueri debent; *ex Dominio*, id est ex urbibus Melfanâ, Panormo, Catanâ, &c. Et hi omnes deliberant de dono Regi conferendo, seu Donatiuo.

Rex Hispaniæ colligit ex hac Insulâ millionem vnum ducatorum annui redditus, præter Donatiuum. Quidam aiunt conscribere posse octoginta millia *Fistulorum Arquebuziers*, & triginta Equitum millia. Panormus vna viginti sex peditum millia, decem millia Equitum conficere potest. Vulgò Prorex habet 200. Hispanos Prætorianos, in arcibus & præsidis 2500. Regio insuper sufficitei peditum decem millia, Equites 1500. qui additi nobilibus Equitibus conficiunt tria millia, & ducentos Equites.

§. 2. De Melita, & Insulis ei adiacentibus.

NVM. 1. *Nomen Melitæ.*

ANTIQUVM nomen retinet leuiter inflexum, litterulâ vnâ expunctâ. Consule & quæ diximus in Antiquâ.

NVM. 2. *Amplitudo Melitæ.*

ANTE aliquot annos dicebatur eius *Longitudo*, 20. aut viginti duorum millium; *Latitudo* duodecim, *Ambitus* sexaginta. Sed ante aliquot annos qui eam accuratè dimensus est Geometra tribuit ei 40. passuum millia *longitudinis*, ferè viginti, *latitudinis*: de *ambitu* nihil statuere voluit, ob crebros sinus quibus lancinatur.

NVM. 3. *Qualitas Melitæ.*

LICET hæc regio sit paulò calidior, tamen refrigeratur ventis Zephyro, & Cauro, at neque niuem, neque glaciem videt nisi allatas, & arte seruatas. In tota Insulâ vltra quatuor pedes nihil præter scopulos, & rupem inuenies. Ad Medinam, seu veterem urbem frumentum satis copiosè prouenit, quod tamen alere vix potest indigenas per tres menses, itaque ex Sicilia apportatur. Vbique Gossipium *le Coton* feliciter succrescit, magno vbique in pretio, & post demessum hordeum seritur. Quomodo hæc terra & lapides valeant contra serpentes dicemus in Admirandis. Meli ibi tantâ etiamnum copiâ legitur, vt quidam dictam velint à melle. Equi hæc quoque robustissimi, & generosissimi, accipitres no-